

УТВЪРДИЛ,
ДИРЕКТОР:
инж. Радка Илиева

СТРАТЕГИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Утвърдена със заповед №РД04-...../.....2026г. ^{803 04.09}

Приета на заседание на Педагогически съвет с протокол
№...../.....2026г. ^{14 0409}

**УТВЪРДИЛ,
ДИРЕКТОР:
инж. Радка Илиева**

**СТРАТЕГИЯ
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА**

Утвърдена със заповед №РД04-...../.....2026г.

**Приета на заседание на Педагогически съвет с протокол
№...../.....2026г.**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Правна рамка

Настоящата Стратегия за управление на риска се изготвя/актуализира съгласно изискванията на чл. 12, ал. 3 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) и Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол в публичния сектор¹.

Управленската отговорност по отношение управлението на риска се носи от директора на училището, съгласно изискванията на чл. 7, ал. 1, т. 2 и чл. 12, ал. 1 от ЗФУКПС.

2. Същност

Процесът по управление на риска е интегриран във всички дейности на училището с цел да допринесе за доброто управление и за постигане на разумна увереност, че целите ще бъдат постигнати.

Управлението на риска е непрекъснат процес, който е неразделна част от управленския процес като цяло. Служителите на училището участват в процеса по управление на риска съгласно възложените им отговорности и задължения.

С настоящата стратегия се осигурява прилагането на нормативните изисквания, относими към управлението на риска в училището, съгласно утвърдените от министъра на финансите указания по ЗФУКПС.

3. Очаквани резултати

Очакваните резултати от изпълнението на настоящата Стратегия за управление на риска, са:

а) осигуряване на условия и ефективно осъществяване на процеса по управлението на риска в училището;

б) фокусиране върху съществените рискове в ключовите области при осъществяване на управленските функции; документиране на резултатите (от управлението на риска); натрупване на опит и добро разбиране за управлението на риска в училището;

в) фокусиране на управлението върху постигането на стратегическите и оперативните цели на училището, свързаните с тях рискове и оптималното им контролиране с цел намаляване на вероятността за реализирането им и тяхното влияние;

г) ефективна система за вътрешен контрол, която да дава разумна увереност, че целите се постигат, при спазване на изискванията на чл. 13, ал. 2 от ЗФУКПС;

е) ефективно управление на ресурсите на училището;

ж) защита на институционалния облик и репутацията на образователната институция.

4. Основни понятия

а) Управление на риска

Управлението на риска включва идентифициране, оценяване и контролиране на събития или ситуации, които могат да повлияят негативно върху постигане целите на училището и е предназначено да даде разумна увереност, че целите ще бъдат постигнати.

б) Риск

Рискът е събитие, което ще повлияе върху постигане на целите на училището. Измерва се с неговия ефект и вероятността от настъпването му.

¹ Утвърдени от министъра на финансите със Заповед № ЗМФ № 184 от 06.02.2020 г., публикувани на интернет страницата на МФ през 2020 г.

в) Критичен риск

Управлението на риска е с фокус към най-важните (съществените) рискове, за които съществува най-голяма вероятност да се реализират и биха оказали най-голямо потенциално негативно влияние върху стратегическите и оперативни цели на училището.

г) Присъщ и остатъчен риск

Във всяка една дейност, която изпълнява училището, се съдържа присъщ за нея риск. Целта на управлението на присъщия риск е чрез избора на подходящ набор от контролни дейности, вероятността и влиянието му да се намалят до приемливи нива.

След предприемане на конкретни действия за минимизиране на присъщия риск продължава да съществува остатъчен риск, който не може да бъде премахнат изцяло². При управлението на риска, ръководството на училището преценява и решава дали нивото на остатъчния риск е приемливо или е необходимо предприемането на допълнителни действия за неговото намаляване до нива, които няма да застрашават постигането на целите.

Предназначението на процеса по управление на риска е да даде разумна увереност, че целите на ПЗГ „Кл.Арк.Тимирязев“ ще бъдат постигнати.

д) Рискови области

Рискове могат да възникнат по различни причини и в резултат на промените в различни фактори. Групирането на рисковете по области се въвежда с цел улесняване идентифицирането на конкретните рискове спрямо целите на гимназията.

е) Контролни дейности (контроли)

Всяко едно действие, насочено към минимизиране на риска и увеличаване на вероятността за постигане на целите и задачите на училището е контролна дейност. Въвеждането на контролните дейности е в зависимост от оценката на риска. Един риск може да бъде ограничен с няколко, различни по вид контролни дейности, както и обратното: една контролна дейност да въздейства върху няколко риска.

ж) Разумна увереност

Задоволително ниво на увереност, което изисква разходите за вътрешен контрол да не надхвърлят очакваните ползи от него³.

II. СЪПКИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА**1. Стъпка 1 – Създаване на условия за управление на риска**

1. Утвърждаване на стратегическите цели в Стратегия за развитие на училището, в съответствие с изискванията на указанията, дадени с Методическите насоки по елементите на финансовото управление и контрол в публичния сектор, р. III „Целе полагане и връзки между целите и СВК“.

Съгласно указанията, изготвената Стратегия за развитие на училището не трябва да дефинира и формулира нови стратегически цели. Тя следва да се изготви на база на вече съществуващи стратегически документи (в това число на национално, секторно и/или регионално ниво), в които са дефинирани цели, отнасящи се до Стратегия за развитие на училището, изготвена съгласно Методическите насоки, трябва да събере на

² предвид възприетата концепция за „разумна увереност“ – реф. §1, т. 4 от Допълнителните разпоредби (ДР) във връзка с изискванията на чл. 13, ал. 2 на ЗФКУПС (2019 г.)

³ чл. 13, ал. 2 и §1, т. 4 от Допълнителните разпоредби (ДР) във връзка с изискванията на чл. 13, ал. 2 на ЗФКУПС (2019 г.)

едно място и да подреди в стройна йерархия целите от другите вече съществуващи документи. В случай че някои от тези цели не отговарят на изискванията, посочени в указанията, ръководството на училището трябва да ги доразвие и допълни (като ги конкретизира, изготви индикатори за изпълнение, осигури нужните ресурси, ясно определени по източник и размер или предприеме други действия, в зависимост от установените слабости на формулираните цели).

2. Утвърждаване на Стратегия за управление на риска на училището, която съдържа описание на: подхода и методите, които ще се използват в процеса по управлението на риска; начините за документиране на процеса; начина, по който ще се осъществява мониторинга на дейността по управлението на рисковете; реда за докладване; отговорностите на лицата, изпълняващи дейности по управление на риска.

Стратегията се актуализира на всеки три години и при настъпване на съществени промени в рисковата среда.

3. Определяне на риск-мениджмънта и отговорностите по управление на риска.

4. Утвърждаване на риск-апетита на ПЗГ „Кл.Арк.Тимирязев“.

5. Осигуряване на необходимите ресурси, във връзка с изпълнение на задълженията по управлението на риска.

6. Осигуряване на необходимите условия стратегическият план, Стратегията за управление на риска и всяка друга относима информация да са комуникирани със заместник-директорите и служителите в училището.

2. Стъпка 2 – Идентифициране и оценка на риска

2.1. Идентифициране на риска

Обхваща идентифициране на вътрешните и външните събития, които могат да застрашат постигането на целите на ПЗГ „Кл.Арк.Тимирязев“.

2.1.1. Анализ на стратегическите и на оперативните цели:

В началото на годината – при съставяне на финансовия отчет за предходната година и на проектобюджета (за текущата година), се извършва анализ на основните цели на училището, на свързаните с тях дейности и се идентифицират относимите съществени рискове.

Целите са оповестени в действащата Стратегия за развитие на училището, като са обвързани с предмета на дейност, с основната мисия и със стратегическите задачи на училището.

2.1.2. Дейности по идентифициране на рисковете:

Доброто разбиране за дейността на училището има ключово значение за най-пълното и адекватно идентифициране на рисковете, спрямо неговите цели.

Идентифицирането на рисковете, които са свързани с постигането на определена цел, се извършва по следния начин:

а) към всяка една от оповестените цели на училището се идентифицират съответните дейности, които се осъществяват за постигането ѝ, анализира се дали тези дейности са достатъчни и способстват ли за постигането на конкретната цел;

б) определят се ключовите рискови области, които позволяват фокусиране на ресурсите върху съществените рискове.

Рисковите области, по отношение на които се следят съществените рискове са:

- 1) специфичните дейности, които осъществява училището;
- 2) безопасност;
- 3) персонал;
- 4) бюджет и имущество

в) определят се и се описват рисковете (неблагоприятните събития/ обстоятелства/проблеми), които могат да настъпят и/или да повлияят върху правилното изпълнение на тези дейности, респективно да застрашат постигането на съответната цел.

Рискът, свързан с естеството на дейността на училището при липса на каквито и да е действия (контроли) за смекчаване на вероятността или на ефекта на неговото проявление е „присъщ риск“.

След предприемане на конкретни действия (реакция на риска) продължава да съществува риск, който се нарича „остатъчен риск“ и по същество отразява факта, че рискът не може да бъде премахнат изцяло.

Техниката за идентифициране и оценка на риска е определена предварително от групата/съвета/комитета по управление на риска или от риск-ръководителя и отразява специфичните особености в дейността, организацията и управлението на училището. Прилага се техниката на „Брейнсторминг“ *или* „Номиналната група“ *или* „Крофърд метод“ *или* „Делфи метод“⁴ на базата на последните актуални изменения и допълнения на нормативната уредба (оказваща влияние върху дейността на училището) и указанията на министъра на финансите и другите държавни централни органи; информацията от риск-регистъра на училището и приложенията към него, в т.ч.: получените през годината сигнали за нарушение на Етичния кодекс, за нередности, измами и корупция; резултатите от текущия контрол върху изпълнението на поетите ангажименти/сключените договори, от по следващите оценки на изпълнението и от мониторинга; установените несъответствия и провали при изпълнението на годишния бюджет; подадените сигнали и информация от външни източници, включително от медиите, контролните органи и другите организации и институции.

2.2. Оценка на риска

Оценката на риска е процес, състоящ се от: 1) определяне на степента на вероятност от сбъждане на идентифицирания риск и 2) определяне на степен на влияние (ефект) върху целите при неговото настъпване.

Ключови при анализа и оценката на риска са доброто разбиране за дейността и професионалната преценка по отношение вероятността и влиянието на дадено събитие/обстоятелство/проблем (риск), които могат да окажат негативно влияние върху постигане на целите на училището.

2.2.1. Анализ на риска:

Изследват се *причините* и *вероятността* за *реализиране* на всички идентифицирани рискове, честотата и *влиянието* (ефекта) при евентуалното им реализиране, с цел същите да се оценят и да се определят, да се открият съществените от тях и да се вземе решение за подходяща реакцията (спрямо тях).

Най-важни са критичните и съществените рискове, тъй като за тях съществува най-голяма вероятност да настъпят и са с най-голямо потенциално влияние върху стратегическите и оперативните цели на училището.

2.2.2. Дейности за оценка на риска:

Оценяването на риска се извършва по два показателя – „вероятност“ (характеризира се с предполагаемата честота за реализиране на риска) и „влияние“ (характеризира се с ефекта/последичите от реализирането на риска).

Вероятността представлява възможността дадено събитие да се случи, т.е. да се предвиди колко вероятно е да се прояви.

Влиянието (ефектът) представлява описание и оценка на това какви биха могли да бъдат последствията/въздействието от настъпилото събитие. Влиянието може да бъде както отрицателно, така и положително.

2.2.2.1. Методи и техники за оценка на риска:

При оценката на рисковете се прилага един от следният метод:

⁴ Методите са описани в Приложение № 1 към Указанията за управление на риска в организациите от публичния сектор, утвърдени от министъра на финансите със Заповед № ЗМФ 184/06.03.2020 г.

а) По решение на ръководството за оценяване по показателите „вероятност“ и „влияние“ се използва тристепенна качествена или количествена оценка:

при качествената оценка *вероятността* от настъпване на съответния риск се оценява като „ниска“/„средна“/„висока“ и за *влияние* – „ниско“/„средно“/„високо“.

при количествената оценка показателите се оценяват, съответно за ниска *вероятност*-1/за средна-2/за висока-3; за ниско *влияние*-1/за средно-2/за високо-3.

б) Общата оценка на риска („нисък“/„среден“/„висок“, съответно 1/2/3) се формира в резултат на комбиниране между оценката за „вероятност“ и за „влияние“.

в) За всеки един от идентифицираните рискове, (при използване на един от методите за качествена/количествена оценка на риска - чрез прилагане на подхода: колективно обсъждане от работна група) резултатите се обобщават в двуизмерна скала, на която са отразени вероятността (за реализиране) и влиянието му (в случай на реализиране) – Фигура № 1.

Фигура № 1

ВЕРОЯТНОСТ	ВИСОКА 3	СРЕДЕН РИСК 3 (3x1) (жълт)	ВИСОК РИСК 6 (3x2) (червен)	ВИСОК РИСК 9 (3x3) (червен)
	СРЕДНА 2	НИСЪК РИСК 2 (2x1) (зелен)	СРЕДЕН РИСК 4 (2x2) (жълт)	ВИСОК РИСК 6 (2x3) (червен)
	НИСКА 1	НИСЪК РИСК 1(1x1) (зелен)	НИСЪК РИСК 2 (1x2) (зелен)	СРЕДЕН РИСК 3 (1x3) (жълт)
		НИСКО 1	СРЕДНО 2	ВИСОКО 3
		ВЛИЯНИЕ		

Легенда:

- Червен цвят – висок риск;
- Жълт цвят – среден риск;
- Зелен цвят – нисък риск.

При оценяването на вероятност и на влияние рисковете, оценени като високи/високи (9) или високи/средни (6) или средни/високи (6) попадат в **червената** област. Те са *критични* и се управляват активно чрез предприемане на действия за намалението им, като приоритетно се контролират рисковете, оценени като високи/високи.

Рисковете, оценени като средни/средни (4) или ниски/високи (3) или високи/ниски (3) попадат в **жълтата** област. Те са *съществени (значителни)* рискове, като се наблюдават отблизо и при необходимост се прилагат действия за контролирането им с цел предотвратяване преминаването им в по-висока рискова категория.

Рисковете, оценени като ниски/ниски (1) или ниски/средни (2) или средни/ниски (2) попадат в **зелената** област и се смятат като ниско рискови, които се „приемат”. Те се наблюдават и при промяна на рисковия им профил се предприемат допълнителни действия при съобразяване с ограниченията по чл.13, ал. 2 от ЗФУКПС (разходите за

осъществяване на контрол не трябва да надвишават евентуалните ползи от осъществяването му).

2.2.2.2. Оценка на остатъчния риск:

Остатъчният риск, който остава след като се приложи съответна реакция на риска (описана в следващата т. 3), също подлежи на оценка по правилата, описани в т. 2.2 (в настоящия раздел).

За да се оценят остатъчните рискове, трябва да се идентифицират контролните механизми, които имат за цел да намалят вероятността и/или влиянието на всеки риск. След идентифицирането на контролите, се оценява ефективността на всяка съществуваща контрола поотделно, както по отношение на нейното влияние върху вероятността, така и по отношение на влиянието върху ефекта на риска. Оценява се дали контролите са адекватни, т.е. дали има слабости или непълноти, а също така се оценява дали са налични и дали се прилагат. При оценката на контролите се използват всички източници на информация, относими към тях, като се използва методът, който се прилага при идентифицирането на рисковете.

След оценката на контролите се прави анализ на рисковете и на тази база се прави преоценка на вероятността и ефекта на остатъчните рискове.

В зависимост от оценката на остатъчния риск за всеки отделен риск се определя дали ще е необходимо да се определят допълнителни действия за намаляването му до нива, приемливи за дейността на училището спрямо нейните цели.

3. Стъпка 3 – Определяне на риск-апетита

Риск-апетитът е нивото на риск, което Професионалната земеделска гимназия е склонна да приеме при изпълнение на своята мисия, без да бъде застрашено изпълнението на целите.

Рискови области: всички специфични дейности, (в т.ч. и нормативно определените); безопасност; персонал; бюджет и имущество.

3.1. Критични рискове

Това са тези съществени рискове, при които и вероятността и ефекта са високи. Всички критични рискове, приоритетно подлежат на незабавно ответно действие (реакция).

3.2. Рискове с високо влияние (ефект) и ниска до средна вероятност

Това са съществени рискове, които се контролират веднага след като се вземат мерки по отношение на критичните рискове, тъй като влиянието им може да бъде значително, независимо, че вероятността да се реализират е по-малка от тази на критичните рискове.

3.3. Рискове с висока вероятност и сравнително ниско влияние (ефект)

За тези рискове не се взимат предпазни мерки, но се следи ефектът от натрупването, например от поредица от малки проблеми, които придобиват голямо влияние при натрупване или системно нарушение.

3.4. Неотносими рискове

Това са рисковете, при които и вероятността и влиянието са ниски. Тези рискове се наблюдават, но за тях не се прилагат други мерки. Реакцията (третирането им) зависи от наличните ресурси.

4. Стъпка 4 – Реакция на риска

Рисковете не могат да бъдат премахнати напълно, но се предприемат подходящи действия за намаляването им, като разходите за тези действия не трябва да надхвърлят очакваните ползи от прилагането им (изискване на чл. 13, ал. 2 от ЗФУКПС).

Този избор зависи от оценката и на остатъчните рискове, които училището може да приеме, без да се предприемат допълнителни действия.

Оценката на риска играе ключова роля при избора на подходяща реакция за намаляването им. Мерките за реакция се избират спрямо вероятността от настъпване на риска, спрямо ефекта при реализирането му или спрямо двата показателя едновременно. При определяне на мерките се отчита за какво допринася конкретната мярка – за намаляване на вероятността или на влиянието/ефекта.

Към един и същи риск могат да бъдат предприети действия, включващи комбинация от различни видове реакции. Това се налага предимно при критичните рискове, които сериозно застрашават постигането на целите. При по следващ преглед на риск-регистъра определената реакция към даден риск може да бъде променена.

Рисковете, оценени като средни или ниски също не са извън вниманието на ръководството на училището. Тези рискове се наблюдават отблизо, като се прилагат действия за контролирането им или за преминаването им в по-ниска рискова категория.

Контролните дейности, целящи намаляването на рисковете, се анализират и актуализират при извършване на прегледите на риск-регистъра на ПЗГ „Кл.Арк.Тимиразев“ гр.Каварна.

В съответствие с указанията на МФ, се прилагат следните варианти за реакция:

4.1. Ограничаване на риска

Основен инструмент (тъй като рискът рядко може да бъде изцяло избегнат/прехвърлен). Ограничаването на риска се извършва чрез контролирането му, като действията трябва да бъдат адекватни (адресирани към правилното място, време и отговорности). Рисковете, обект на тази реакция, се наблюдават текущо, при полугодишния и годишния преглед на резултатите по управление на риска и извънредно – при възникване на необходимост.

4.2. Прехвърляне на риска

Ръководството на училището при определени условия ще използва този способ и то 1) само когато рискът е висок (с висока оценка по показателя „влияние“) и може да бъде „прехвърлен“ към друга организация и/или 2) подлежи на задължително застраховане (независимо от възникналите допълнителни разходи).

4.3. Приемане на риска

Прилага се, когато оценката по показателя „влияние“ е ниска (незначително влияние върху постигане на целите) или ако разходите за предприемане на действия превишават потенциалните ползи. Такива рискове се наблюдават постоянно, тъй като е възможно различни външни или вътрешни фактори да окажат въздействие върху вероятността и/или влиянието и да изместят риска в по-висока категория.

4.4. Прекратяване на риска

Някои рискове могат да се намалят единствено чрез прекратяване на дейността. Бездействието също е риск, защото при него не могат да се постигнат целите, за които е създадена тази дейност. Възможностите за прекратяване на риска са твърде ограничени, тъй като стратегическите и оперативните цели са дефинирани в нормативната уредба, в договорите и стратегическите документи на гимназията.

5. Стъпка 5 – Мониторинг на риска

С цел осигуряване на ефективност на процеса по управление на рисковете, се прилага текущо наблюдение (мониторинг) на всеки етап от процеса и периодично докладване на идентифицираните рискове и предприетите действия за тяхното намаляване (реакции).

Мониторингът на риска е част от системата за мониторинг на системата за вътрешен контрол в училището. Мониторингът на риска се осъществява чрез текущо

наблюдение и чрез периодични и извънредни прегледи на резултатите от управлението на риска. Редът, начинът и отговорностите за осъществяването им са определени в следващата Процедура по управление на риска.

III. ПРОЦЕДУРА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Целта на процедурата е да се осигури ефективността на процеса по управлението на риска в учебното заведение и непрекъснатото му осъществяване. С процедурата се въвежда непрекъснат систематичен мониторинг на всеки елемент и фази от процеса, като текущо и периодично се документират и докладват резултатите от управлението на риска.

1. Текущо наблюдение

Директора на училището, заместник-директорите, служителите на ръководни длъжности и служителите със самостоятелни функции в училището, са така наречените „**собственици на риска**“ по смисъла на Указанията за управление на риска в организациите в публичния сектор⁵. Като собственици на риска, те са в „*първата линия на защита*“ и осъществяват текущо наблюдение на оперативната дейност, в това число и на дейностите по управлението на риска (в структурите, за които отговарят).

Служителите на училището са тези, които прилагат ежедневно контролните дейности, разработени за управление на рисковете. В тази връзка те са в позиция да установят първи евентуални слабости, нередности или проявления на рискове.

В случай на идентифициране на нов риск или на реализиране на вече идентифициран и оценен риск, всеки служител докладва незабавно това обстоятелство на заместник-директорите, които своевременно докладват на директора на училището. Тази информация се документира най-късно до края на работния ден на служителя - в писмен вид, класира се в досието по управление на риска и в отделен под раздел в риск-регистъра се записва информация за реализирането на риска, посочват се датата, часът и имената на длъжностните лица, които са докладвали за риска.

2. Преглед на резултатите от управлението на риска – полугодишен, годишен и извънреден

2.1. Периодични прегледи

Полугодишен преглед на резултатите от управлението на риска се извършва не по-късно от 30 юни през текущата година, а *годишен преглед* – при съставяне на годишния финансов отчет за предходната година и проекта на бюджета на училището за следващата година.

При прегледа на резултатите от управлението на риска се анализира и оценява дали прилаганите реакции към вече идентифицираните и оценените рискове са ефективни, дали е необходимо предприемането на допълнителни действия във връзка с тези рискове, както и се идентифицират и оценяват новите рискове и се определят съответните действия, срокове и отговорности за намаляването им. При тези прегледи се извършва съответно документиране (актуализиране) на информацията в риск-регистъра на училището (респективно в досието по управление на риска) съгласно правилата, описани в т. 5 в настоящия раздел.

При периодичните и годишния прегледи се анализира информацията, документирана в Приложението към Риск-регистъра – за постъпилите през периода: сигнали за нарушение на Етичния кодекс на служителите в училището; сигналите за нередности, измами и корупция; резултатите от осъществен текущ контрол, в това число и на поетите финансови ангажименти и сключени договори; резултати от по следващи оценки на изпълнението; доклади от контролни органи и дадените препоръки; информация от медии и т.н.

⁵ утвърдени от министъра на финансите със Заповед № ЗМФ 184/06.03.2020 г.

Целта на анализа е 1) да се идентифицират реализирани рискове, които не са включени в Риск-регистъра, да се включат в регистъра и да се управляват заедно с останалите рискове, и 2) да се установи доколко включените в Риск-регистъра рискове са се реализирали и в каква степен са оказали влияние върху съответната дейност, да се установят причините за тяхното реализиране, да се повиши оценката им (когато е необходимо) и да се предложат мерки за реакция с цел минимизиране и предотвратяване на следващо реализиране.

2.2. Извънредни прегледи

При възникване на необходимост (в това число и при получаване на информация по реда на т. 1. в настоящия раздел) се извършва извънреден преглед по управлението на риска и се документира съответната информация в риск-регистъра, съгласно правилата, описани в т. 2 на настоящия раздел.

2.3. Отговорности

Прегледите на резултатите от управлението на риска и документирането в риск-регистъра се извършват от работна група (екип), която се определя със заповед на директора на училището.

а) В работната група за полугодишния и годишния прегледи на резултатите по управлението на риска участват: директора на училището, неговите заместници, и други служители, притежаващи професионален опит, умения и високо ниво на добро разбиране за дейността (по преценка на ръководителя).

б) В работната група във връзка с извънредните прегледи по управлението на риска участват директора на училището, заместник-директорите и длъжностни лица, в чието структурно звено е идентифициран/се е реализирал рискът (по преценка на директора).

в) Със заповед се определя лицето, което отговаря за документирането на информацията в риск-регистъра и поддържането на досието по управление на риска.

2.3.1. Директора на училището може да назначи работна група по управление на риска (Съвет, Комитет), чиято основна роля е централизираното управление на риска. Работната група трябва да включва специалисти в различни области, свързани с функциите на училището. Членовете на работната група следва да притежават добро разбиране за дейностите, както и експертни познания, умения и опит за оценяване и управление на комплексни рискови фактори. Работната група по управление на риска, с одобрението на ръководството, определя риск апетита на организацията. Нивото на риск апетита има директно отношение към реакцията спрямо даден риск, т.е. първо дали ще се поеме, прехвърли, избегне или ограничи риска и второ, как и чрез какви дейности ще бъде изразена тази реакция.

3. Докладване

Резултатите от управлението на риска през годината се обобщават от работната група в протокол (с пореден номер и дата), в който се отразява информацията за управляваните през годината съществени рискове, за предприетите действия, за финансовата, кадровата и материалната им обезпеченост, а също така и за ново идентифицираните съществени рискове (за периода или при последния преглед), предприетите действия и необходимите ресурси. Протоколът се представя на директора на училището. Резултатите от управлението на риска се вземат предвид при планирането на бюджета на училището за следващата година и при месечното разпределение на утвърдения за годината бюджет.

Протоколът с обобщената информация за резултатите от управлението на риска през годината (от годишния отчет за дейността) се прилага в досието по управление на риска.

4. Обвързване на резултатите от управлението на риска с планирането и разпределението на приходите и разходите на професионалната земеделска гимназия

При планиране и определяне на разпределението на ресурсите на училището(финансови/времеви/кадрови/имущество) през годината се използват резултатите от управлението на риска, установени и документиран при последния им преглед.

В тази връзка, където е приложимо, в риск-регистъра (в к. 7 допълнителни действия) се отразява информация за размера на средствата, които са разпределени (за годината) за осъществяване на действията за намаляване на риска и в досието по управление на риска се прилага заверено копие от съответните документи (разпределение на приходите и разходите, заповед, решение и т.н.).

5. Документиране

Всяка основна дейност, свързана с управлението на рисковете, се документира, за да се осигури одитна пътека и проследимост на целия процес. Документирането включва описване на идентифицираните рискове, оценките, избраните реакции (действията), отговарящите служители за изпълнението им, съответните срокове, докладваните резултати.

Чрез документиране на информация за всеки елемент/фаза от процеса по управление на риска, се създават условия за редовен и систематичен преглед на процеса.

Документът, в който се документира систематизирана информация по осъществяването на управлението на риска е Риск-регистърът на училището, с Приложението към него (с текущо документираната информация през годината за постъпилите сигнали, установените факти и обстоятелства при текущия контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори, при последващите оценки на изпълнението, при мониторинга и получени доклади от контролни органи и др.)

5.1. Риск-регистър

Документирането на информацията за управлението на риска се извършва в Риск-регистъра на училището, който се актуализира и се утвърждава от директора, след извършване на дейностите по предходните точки в настоящия раздел.

Риск-регистърът се съставя по образец (в табличен формат), утвърден от директора на училището (*Приложение № 1*).

а) В риск-регистъра се включват следните задължителни реквизити:

к. 1-10: Цел 1, 2, ... – актуализира се, спрямо предходния преглед на риск-регистъра и целите в действащия стратегически план (Стратегия за развитие на училището)/Годишен бюджет;

к. 1: Риск 1, 2, 3 – отразяват се идентифицираните към целта рискове, като в процеса на извършване на преглед (актуализация) на риск-регистъра през годината се добавят нови, ако са идентифицирани, възникнали поради промяна в обстоятелствата (към същите се отразява датата на включването им в риск-регистъра). При този реквизит (когато е налична) се документира информация за рисковите фактори, които имат отношение към риска.

к. 2 и к. 3: Оценка на присъщия риск – към всеки идентифициран риск се определя и посочва оценка, в качеството му на присъщ риск (влияние и вероятност), като за определянето ѝ се използва методът, посочен в настоящата стратегия.

к. 4: Предприети действия (реакция на риска) – отразява се информация за основните предприети действия по отношение на идентифицирания риск към датата на извършване на прегледа на риск-регистъра.

к. 5 и к. 6: Оценка на остатъчния риск – определя се и се отразява оценката му (влияние и вероятност) след прилагането на действията по отношение на присъщия риск

(описани към датата на съставяне/извършване на прегледа на риск-регистъра).

к. 7: Допълнителни действия за понижаване на остатъчния риск – определят се и се отразяват, в случай, че при прегледа на риск-регистъра се установи, че предприетите действия (определени при последния преглед на риск-регистъра) не са ефективни и рискът не е намален до приемливо ниво. В случай, че предприетите действия са достатъчни, в колоната се отразява, че не са необходими допълнителни действия. По този начин се осигурява пълно и правилно документиране на всички решения, свързани с процеса по управление на риска.

к. 8: Срок за изпълнение – записва се крайният срок, до който допълнителните действия (ако са необходими) следва да бъдат предприети и да се докладват съответните резултати.

к. 9: Отговорни лица – всяко едно от лицата, определени от директора на училището, което е отговорно за изпълнение на допълнителните действия, подпис и дата на уведомяване на отговорните лица.

к. 10: Изпълнение (Да/Не) – дата и подпис на директора на училището /заместник-директори.

к. 11: Дата на съставяне/актуализиране на риск-регистъра/№ и дата на заповедта за работната група/№ и дата на документа, включващ стратегическите/оперативните/основните цели на училището.

к. 1-11: Проявление (реализиране) на риска/дата/докладвал, име, длъжност, дата и подпис.

б) В случай, че в резултат на настъпили съществени промени в рисковата среда бъдат идентифицирани неописани на предходен етап рискове, те се добавят в риск-регистъра, а съответните реквизити – надлежно попълнени.

5.2. Досие по управлението на риска

Всички документи – настоящата стратегия, риск-регистъра, заповедите за създаване на работна група и всички други относими документи се класират и са съставни елементи на **досие по управление на риска** в училището, като всяка нова година се разграничава отделно в досието.

В началото на досието се прилага опис на съдържанието му, което се допълва с информация за новите документи, класирани в него. Досието се съхранява в класьори, на всеки от които се поставя съответен етикет, съдържащ указваща информация за поредността на класъора и годината/ите, за които се отнася.

Целта на поддържането на досието е да се постигне проследимост, приемственост, систематичен подход и прозрачност по отношение на управлението на риска и съответна одитна пътека за процеса.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Стратегията за управлението на риска на училището се актуализира на всеки три години или при настъпване на съществени промени в рисковата среда. Информацията за извършените актуализации на стратегията се документира в досието на Риск-регистъра.

Контролните дейности, целящи намаляването на риска, се анализират и актуализират при извършване на прегледите по т.т. 1 и 2 в р. III в настоящата стратегия.

Служителите на ПЗГ „Кл.Арк.Тимирязев“ гр.Каварна са запознати с настоящата стратегия.

Настоящата стратегия и е неразделна част от Правилата за системата за финансово управление и контрол в ПЗГ „Кл.Арк.Тимирязев“ гр.Каварна и влиза в сила от датата на утвърждаването и.